

Vastuullisesti tuotettua ruokaa pellolta pöytään

**Elintarviketalouden
ympäristövastuun
raportoinnin käsikirja**

Elintarviketeollisuusliitto ry

Sisältö

Esipuhe.....	3
Käsitteet ja lyhenteet	4
Johdanto.....	5
Elintarviketalouden ympäristövastuun raportointimalli	7
Lopuksi	18
Lähteet	19

Liitteet

Liite 1. Yleistä ympäristövastuun tunnusluvuista.....	21
Liite 2. Elintarviketalouden raportointimalli ja GRI:n ympäristötunnusluvut	22
Liite 3. Raportointihankkeeseen osallistuneet.....	26

Kannen kuva:

Leipätiedotus ry

Käsikirjassa käytetylle paperille
(Munken Lynx) on myönnetty
pohjoismainen ympäristö-
merkkintä eli Joutsenmerkki.

Esipuhe

Yritysten ympäristö- ja yhteiskuntavastuun raportointi on viime vuosina yleistynyt, ja myös monet elintarvikealan yritykset ovat aloittaneet raportoinnin vuosikertomuksissa, kotisivuilla, sidosryhmille kootuissa katsauksissa tai jopa erikseen julkaistuina raporteina. Erilaiset raportointisuositukset ja -ohjeistukset ovat lisääntyneet samalla, kun lakisääteiset vaatimukset toiminnan ympäristövaikutuksista ovat tiukentuneet ja ympäristöasioiden raportointivelvoitteet viranomaisille ovat lisääntyneet. Ympäristötiedon seurantaan ja raportointiin liittyy paljon toimialakohtaisia ominaispiirteitä. Elintarviketalouden näkökulmasta laadittua raportointi-ohjeistusta ei ole ollut saatavilla.

Elintarvikealan yritysten kannustamiseksi ympäristöraportointiin ProAgria Maaseutukeskusten liiton ja maa- ja metsätalousministeriön yhteishankkeena koottiin vuoden 2002 aikana elintarviketalouden ympäristövastuun raportointimalli. Malli jäsentää ympäristövastuun näkökohtia sekä niistä raportointia koko elintarvikeketjun näkökulmasta. Malli tarjoaa työkaluja elintarviketalouden kansallisen laatustrategiassakin korostetun ympäristövastuullisen toiminnan toteuttamiseksi. Raportointimalli on tarkoitus laajentaa myöhemmässä vaiheessa kattamaan koko yhteiskun-

tavastuu eli ympäristöasioiden lisäksi elintarviketalouden sosiaalisen ja taloudellisen vastuun näkökohdat.

Raportointimallin kehittämistä on jatkettu vuosina 2003–2004 Elintarviketeollisuusliiton koordinoimassa elintarviketalouden ympäristövastuun raportointihankkeessa. Malli sekä siihen liittyviä raportoinnin oheisteemoja on koottu elintarvikeketjun toimijoita opastavaan kirjaseen *Ohjekirja elintarviketalouden ympäristöraportointiin*. Ohjekirjassa käsitellään ympäristövastuun raportointia sekä yleisellä tasolla että ketjun eri toimijoille ominaisten ympäristövaikutusten näkökulmasta.

Raportointimallia koottaessa hankkeessa mukana olleet yritykset toivoivat ohjekirjan rinnalle yksinkertaistettua käsikirjaa, johon elintarviketalouden ympäristövastuun raportoinnin tunnusluvut on tiivistetty. Tämän käsikirjan toivotaan helpottavan ympäristövastuun raportoinnin aloittamista ja auttavan yrityksiä laajentamaan nykyistä raportointiaan ympäristöasioista. Käsikirjan kokoamisesta on vastannut maat.metsät. yo **Anna Vainikainen**.

Helsingissä kesäkuussa 2004

Johtaja **Seppo Heiskanen**, Elintarviketeollisuusliitto ry

Käsitteet ja lyhenteet

4

CFC-11 -ekvivalentti • Yksikkö, jolla voidaan yhteismitallistaa erilaisten otsonikerrokselle haitallisten yhdisteiden vaikutus.

CH₄ • Metaani, ilmastomuutosta voimistava kasvihuonekaasu. Metaania eli maakaasua syntyy ihmistoiminnassa mm. fossiilisten polttoaineiden kaivannaistyön yhteydessä, riisiviljelmillä, karjataloudessa sekä kaatopaikoilla.

CO₂ • Hiilidioksidi, merkittävin ihmisen tuottamista ilmastomuutosta voimistavista kasvihuonekaasuista. Hiilidioksidia syntyy palamisen yhteydessä, esimerkiksi fossiilisia polttoaineita käyttävissä energiantuotantolaitoksissa ja autojen moottorissa.

CO₂ -ekvivalentti • Yksikkö, jolla voidaan yhteismitallistaa erilaisen kasvihuonekaasujen ilmastomuutosta voimistava vaikutus.

Global Reporting Initiative (GRI) • Global Reporting Initiative on kansainvälinen kestävä kehityksen mukaista raportointia kehittävä yhteisö. Päivitetty versio GRI:n laatimasta Sustainability Reporting Guidelines -raportointiohjeistuksesta julkaistiin syksyllä 2002. Ks. myös www.globalreporting.org.

GRI-raportti • GRI-raportilla tarkoitetaan ympäristö- tai yhteiskuntavastuun raporttia, joka on laadittu GRI:n asettamien raportointikriteerien mukaisesti.

HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) • Elintarvikkeiden käsittelyyn liittyvien turvallisuusrisikien kartoitus- ja hallintamenettely.

HFC:t • Yläilmakemian otsonikerrokselle haitallisiksi todettuja CFC-aineita korvaavia yhdisteitä, jotka eivät sisällä klooria. HFC:t eli osittain fluoratut hiilivedyt ovat lisäksi ilmastomuutosta voimistavia kasvihuonekaasuja. Niitä käytetään jäähdytyslaitteissa, ponneaineina ja vaahtomuovissa.

N₂O • Typpioksiduuli eli dityppioksidi, lämmitysvaikutukseltaan yli 300 kertaa hiilidioksidia tehokkaampi kasvihuonekaasu, jota syntyy mm. katalysoittoreissa.

PFC:t • Perfluorihiiilivedyt eli PFC:t ovat halogenoituja hiilivetyjä, joissa vety on korvattu fluorilla. PFC-päästöt ovat peräisin alumiini-, elektroniikka- ja sähköteollisuudesta.

SF₆ • Rikkiheksafluoridi, joka on kaikista tehokkain kasvihuonekaasu: sen lämmitysvaikutus on hiilidioksidin verrattuna 24 000-kertainen. SF₆-yhdisteitä käytetään mm. alumiini-, sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa.

Sustainability Reporting Guidelines • GRI:n laatima kestävä kehityksen raportoinnin ohjeistus, jossa opastetaan liiketoimintaan liittyvien ympäristö-, sosiaalisten ja taloudellisten näkökohtien raportointiin.

VOC • Haihtuva orgaaninen yhdiste (Volatile Organic Compound) on orgaaninen yhdiste jonka haihtuessa syntyy haihtumapäästöjä. Muun muassa erilaiset liuottimet ja polttoaineet ovat haihtuvia orgaanisia yhdisteitä.

WBCSD • World Business Council for Sustainable Development on vuonna 1995 perustettu liike-elämän toimijaverkosto, jonka tavoitteena on kehittää tiiviimpää kestävään kehitykseen pohjautuvaa yhteistyötä yritysten ja muiden toimijoiden välille. Ks. myös www.wbcsd.org.

WRI • World Resources Institute on riippumaton ja voittoa tavoittelematon asiantuntijajärjestö, joka toimii kestävä kehityksen edistämiseksi yhteiskunnassa. Ks. myös www.wri.org.

Johdanto

Ympäristövastuu – osa elintarviketalouden vastuullista toimintaa

Elintarvikeketjussa toimivat yritykset vaikuttavat toiminnallaan ja tuotteitaan koskevilla linjauksillaan sekä kuluttajien hyvinvointiin että ympäristön tilaan. Näin ollen ympäristönäkökohdat ja muut yhteiskuntavastuun teemat puhuttavat myös elintarviketalouden toimijoita. Yhteiskuntavastuulla tarkoitetaan yritysten osallistumista yhteiskunnan hyvinvoinnin tuottamiseen sekä vastuullisuutta suhteessa ympäristöön ja sidosryhmiin. Kestävän kehityksen käsitettä seuraillen yhteiskuntavastuu koostuu taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun osa-alueista.

Ympäristö- ja yhteiskuntavastuun kysymykset on huomioitu myös elintarviketalouden toimijoita yhdistävässä kansallisessa laatustrategiassa: asiakastyytyväisyyden ja toiminnan kannattavuuden ohella ketjun laatutyötä ohjaavana arvona on vastuullinen toiminta¹. Kuluttajien odotuksiin

¹ Laatustrategia muodostuu kolmesta laatuportaasta, joiden mukaan toiminnan laatua voidaan havainnollistaa ja todentaa. Perustan laatutyölle määrittelee lainsäädäntö. Toinen porras kuvastaa kotimaisen elintarviketuotannon erityisvahvuuksia, jotka muodostuvat elintarvikeketjun yhteisistä ja toimialakohtaisista toimenpiteistä. Kolmannen portaan toiminnot koostuvat puolestaan yrityskohtaisista erityistoimenpiteistä.

vastataan kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisella toiminnalla sekä kantamalla elintarviketalouden osuus yhteiskuntavastuusta. Elintarvikeketjun toiminnan vastuullisuutta voidaan osoittaa mm. viestimällä avoimesti yritysten toimenpiteistä ympäristöasioissa.

Raportointimallin käyttötarkoitus

Ympäristövastuun raportoinnissa hyvä apuväline on elintarviketalouden lähtökohdista laadittu raportointimalli, jonka erityispiirteenä on yhteys laatustrategiaan. Elintarviketalouden raportointimallin tavoitteena on havainnollistaa ketjun eri osille tyypillisiä ympäristövaikutuksia sekä edistää ympäristöraportointia koko elintarvikeketjun näkökulmasta. Lisäksi raportointimalli opastaa elintarviketalouden toimijoita järjestelmälliseen ympäristötiedon keräämiseen ja analysointiin. Yritys voi mallin avulla muodostaa yhtenäisen kuvan raportointijakson aikaisesta toiminnastaan sekä siihen liittyvien ympäristövaikutusten merkityksestä ketjun ympäristövastuun kantamisessa. Raportoituja tietoja voidaan hyö-

dyntää edelleen päätöksenteon tukena organisaation toimintojen kehittämisessä sekä sidosryhmäviestinnässä.

Koko elintarvikeketjun kattava raportointimalli ei tarkoita sitä, että yksittäinen toimija raportoi oman toiminnan kuvaamisen ohella yksityiskohtaisesti myös muiden ketjun osien ympäristötyöstä. Mallin perustana on ketjun hahmotaminen palapelinä, jossa ketjun eri osat raportoivat itsenäisesti yhteisen ohjeistuksen ja tunnuslukujen mukaisesti. Oman toiminnan ympäristövastuun näkökohtia kannustetaan kuitenkin tarkastelemaan suhteessa ketjun muihin osapuoliin kuvaamalla esimerkiksi sopimustuottajien, tavarantoimittajien sekä muiden tahojen kanssa tehtävän ympäristöyhteistyön muotoja.

Raportointiohjeistusta voidaan hyödyntää myös sidosryhmäyhteistyössä. Elintarvikeketjun toimija voi esitellä raportointimallin avulla yhteistyökumppaneilleen ympäristövastuun tavoitteensa sekä ne ympäristönäkökohdat, joista se on toimittajaketjussaan kiinnostunut. Näin yrityksen yhteistyötahotkin saavat tietoonsa elintarvikeketjussa tärkeiksi ar-

votetut ympäristöasiat ja voivat muokata toimintaansa vastaamaan paremmin asiakaskuntansa odotuksia. Raportti on myös hyvä keino ylläpitää vuorovaikutusta yrityksen muiden sidosryhmien kuten asiakkaiden, viranomaisten, joukkoviestimien edustajien sekä lähialueiden asukkaiden kanssa.

Tässä käsikirjassa keskitytään elintarviketalouden ympäristöraportointimallin perustana oleviin ympäristövastuun tunnuslukuihin. Käsikirja auttaa aihepiiristä kiinnostuneen yrityksen raportoinnin alkuun, mutta varsinaista raportointiprosessia suunniteltaessa on hyvä perehtyä yksityiskohtaisemmin aiheeseen liittyvään materiaaliin. Käsikirjan ohella elintarviketalouden ympäristöraportointia varten on laadittu laajempi ohjekirja sekä raportointiaiheinen www-sivusto. Ohjekirjassa (*Ohjekirja elintarviketalouden ympäristöraportointiin*) käsitellään laajemmin ympäristövastuun raportointiprosessia. Raportointisivustolle (www.laatuketju.fi) on käsi- ja ohjekirjan tueksi koottu lisämateriaalia sekä linkkikoelma raportointiprosessia helpottamaan.

Elintarviketalouden ympäristövastuun raportointimalli

Ympäristövastuun tunnuslukujen tausta

Ympäristötiedon keruu ja seuranta perustuvat elintarviketalouden raportointimallissa indikaattorikokoelmaan, jonka muodostavat eri ympäristönäkökohtien tunnusluvut. Raportointimallin indikaattorit liittyvät läheisesti Global Reporting Initiativen (GRI) laatiman *Sustainability Reporting Guidelines* -raportointiohjeistuksen ympäristötunnuslukuihin, joita on osittain tarkennettu elintarvikeketjun toimijoiden näkökulmasta². Mallin mukaan laaditun raportin voi tarvittaessa laajentaa ns. GRI-raportiksi.

Raportointimallissa keskitytään elintarvikeketjun kannalta olennaisiin ympäristövastuun näkökohtiin ja siksi sen laadinnassa hyödynnettiin myös erityisesti elintarviketalouden ympäristöraportoinnin aineistoa. Mallin ympäristöindikaattorien kokoamisessa käytettiin mm. vuonna 2002 raportointihankkeen ensimmäisessä vaiheessa pilottiyritysten kanssa työstytyjä elintarviketalouden ympäristötunnuslukuja. Li-

2) Liitteen 2 taulukossa esitellään raportointimallin tunnuslukujen ja GRI-indikaattoreiden keskinäinen vastaavuus.

säksi käytettiin maa- ja metsätalousministeriön laatustrategiatyön yhteydessä kehitettyjä elintarvikeketjun ympäristömittareita. Indikaattorien kokoamisessa hyödynnettiin myös toimialakohtaisia aloitteita sekä kansainvälisten raportoinnin edistämishankkeiden tuloksia.

Raportointimallin toimialakohtaisten ympäristövastuun tunnuslukujen kehittämistyö on vasta alussa, ja osa niistä esitellään tässä käsikirjassa varsin yleisellä ympäristönäkökohtien tasolla. Työn edistyessä käsikirjaa täydentävät ja tarkentavat toimijakohtaiset tunnusluvut päivitetään elintarvikeketjun laatutyötä esitteleville [www-sivulle \(www.laaturketju.fi\)](http://www.laaturketju.fi).

Ympäristövastuun tunnusluvut

Elintarviketalouden ympäristövastuun tunnusluvut on jaettu raportointimallissa kymmenen eri ympäristönäkökohdan mukaan. Näkökohdat kuvaavat yritystoiminnan ympäristövaikutuksia, kuten energian ja materiaalien kulutusta sekä päästöjä vesistöön ja ilmakehään. Lisäksi muutamia ympä-

ristönäkökohtia on tarkennettu tietyn ketjunosan tai -osien näkökulmasta erityisillä toimijakohtaisilla tunnusluvuilla. Tarkennetut taulukot toimialakohtaisista ympäristötunnusluvuista on koottu myös osoitteeseen www.laatuketju.fi. Raportointimallin tunnuslukutyypit:

- Raportointimallin viisi ensimmäistä indikaattoriryhmää kattavat tyypillisimmät organisaation toimintaan liittyvät ympäristönäkökohdat, eli materiaaleihin ja muihin tuotantopanoksiin, energian ja veden kulutukseen, luonnon monimuotoisuuteen sekä päästöihin ja jätteisiin liittyvät ympäristövaikutukset.
- Mallin kuudennessa indikaattoriryhmässä korostetaan organisaation toiminnan kannalta tärkeitä alihankkijoiden ja tavarantoimittajien ympäristövaikutuksia sekä näiden tahojen kanssa tehtävää ympäristöyhteistyötä.
- Kohdassa seitsemän käsitellään tuotteisiin ja palveluihin liittyviä ympäristönäkökohtia, kuten niiden merkittävimpiä ympäristövaikutuksia, ympäristöasioiden roolia tuotevalikoimassa sekä tuoteturvallisuuteen ja jäljitettävyyteen liittyviä asioita.
- Kohta kahdeksan käsittelee ympäristöasioihin liittyvien määräysten noudattamista sekä mahdollisia organisaation toimintaan kohdistuneita valituksia.

- Elintarvikeketjun eri osia yhdistävät maantiekuljetukset ovat suomalaisittain erityisen merkittävä ympäristönäkökohta. Kuljetuksia koskeva yhdeksäs indikaattoriryhmä pitää sisällään useita vaihtoehtoisia kuljetusten ympäristövaikutusten seurannan näkökohtia, joista organisaatio voi valita käyttökelpoisimmat mittarit.
- Kohdassa 10.1 esitellään erilaisia ympäristöjohtamiseen liittyviä indikaattoreita, joista suurin osa ei esimerkiksi GRI:n ohjeistuksessa kuulu varsinaisiin tunnuslukuihin, vaan ne suositellaan esitettäväksi toisaalla raportissa. Elintarviketalouden raportointimallissa nämä ympäristötyön näkökohdat on kuitenkin otettu mukaan myös varsinaisiksi indikaattoreiksi kuvaamaan ympäristöjohtamisen keinoja ja toimeenpanoa organisaatiossa.
- Muina ympäristönäkökohtina voidaan lisäksi kuvata kohdan 10.2 mukaisesti organisaation ympäristömenoja sekä kohdassa 10.3 esiteltyjä näkökulmia yrityksen ja sen sidosryhmien väliseen ympäristötyöhön.

Mallin tavoitteena on, että indikaattorit olisivat mahdollisimman yksiselitteisiä ja kuvattavissa sekä absoluuttisina että suhteellisina lukuarvoina. Koska osa tunnusluvuista on vasta hahmottumisvaiheessa, tiettyjen ympäristönäkökohtien kuvaamiseksi on valittu muutamia rinnakkaisia vaihtoehtoja, jotka tarjoavat erilaisia lähestymistapoja ympäristövaiku-

tuksen seurantaan. Osa mallin indikaattoreista on sanallisesti kuvattavissa olevia tunnuslukuja, joilla voidaan täydentää numeerista tietoa sekä tuoda esiin sellaisia ympäristönäkökohtia, joita ei voi esittää määrällisessä muodossa³.

Kysymyksiä tunnuslukujen valintaan

Seurannan kohteita ja ympäristövastuun tunnuslukuja valitessa on hyvä miettiä seuraavia kysymyksiä:

- Mitkä taulukkoon 1 kootuista ympäristövastuun tunnusluvuista ovat keskeisimpiä organisaatiomme kannalta, eli mitä niistä voimme hyödyntää parhaiten toimintamme kehittämisessä?
- Minkä indikaattoreiden mukaista tietoa organisaatiossamme jo tuotetaan, esimerkiksi lupaehtojen tai muiden viranomaisveloitteiden puitteissa?
- Nouseeko indikaattoreiden välityksellä esiin sellaisia organisaatiomme toimintaan liittyviä ympäristönäkökohtia, joita ei aikaisemmin ole havaittu tai pidetty tärkeinä?

³ Lisätietoja erilaisista indikaattorityypeistä ja niiden merkityksestä raportoinnissa esitellään liitteessä 1.

Ympäristöraportointi on tällä hetkellä yrityksille vapaaehtoista toimintaa ja siksi myös tässä käsikirjassa esitellyn raportointimallin soveltamistapa on yrityskohtainen päätös. Mallia ei voi soveltaa ”väärin” toiminnan ympäristövaikutusten seurannassa ja raportoinnissa. Etenkin raportointiaan aloittelevat yritykset voivat hyödyntää raportointimallin ympäristöindikaattoreita eräänlaisena listana, jossa esitellään tapoja kerätä tietoa erilaisista yritystoiminnan ympäristövaikutuksista. Raportointivalmiuksista ja raportin laajuudesta riippumatta on kuitenkin tärkeää kertoa tunnuslukujen valinnan ja raportin rajausten perusteet, jotta raportin käyttäjät ymmärtävät miksi juuri nämä ympäristönäkökohdat on valittu seurannan ja raportoinnin kohteeksi.

Taulukossa 1 esitellään elintarviketalouden ympäristövastuuta kuvaavat tunnusluvut. Organisaation kannattaa valita tunnusluvuista keskeisimmät indikaattorit, joiden avulla voidaan tuottaa käyttökelpoista tietoa päätöksenteon tueksi. Indikaattorivalikoimaa voidaan myöhemmin muokata organisaation ympäristöasioihin liittyvän tiedontarpeen muuttuessa ja tiedonseurantajärjestelmien kehittyessä. Näin voidaan halutessa vähitellen siirtyä kaikki kestävän kehityksen osa-alueet kattavaan yhteiskuntavastuun raportointiin.

Taulukko 1 • Elintarviketalouden raportointimallin ympäristötunnusluvut

YMPÄRISTÖNÄKÖKOHTA

RAPORTOINTIMALLIN TUNNUSLUKU

1. Materiaalit ja muut tuotantopanokset

1.1 Materiaalien kokonaiskulutus (pois lukien vesi)

- Materiaalit luetaan tyypeittäin ja raportoidaan tonneina, kilogrammoina tai tilavuusyksikkönä

1.2 Kestävän alkutuotannon edistämiseen liittyvät toimenpiteet tuotantopanosten hankinnassa

- Kestävällä alkutuotannolla tarkoitetaan kannattavaa, kilpailukykyistä ja tehokasta maataloustuotantoa, joka edistää lähiympäristön suojelua sekä parantaa paikallisyhteisön sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia

Toimijakohtaisia erityisnäkökulmia alkutuotannossa

- Maanparannusaineiden, kasvinsuojeluaineiden, ostoravinteiden ja -rehujen sekä lannan vuosittainen käyttö
- Tuotantopanosten puhtaus: raskasmetallipitoisuus
- Eläinten hyvinvointi

2. Energia

2.1 Välitön energian kulutus jaoteltuna primäärienergiälähteittäin

- Raportoidaan jouleina tai kilowattitunteina
- Välitön energian kulutus tarkoittaa organisaation omiin toimintoihin lukeutuvia primäärisiä energianlähteitä sekä myös muille organisaatioille tuotetun energian ja energiatuotteiden (mm. sähkö ja lämpö) jakeluun liittyvää energian kulutusta
- Ks. myös GRI:n laskentaohje GRI Energy Protocol ¹

2.2 Uusiutuvien energianlähteiden käyttöön ja energiatehokkuuden parantamiseen liittyvät aloitteet ja muut toimenpiteet

YMPÄRISTÖNÄKÖKOHTA

RAPORTOINTIMALLIN TUNNUSLUKU

3. Vesi

3.1 Veden kokonaiskulutus

3.2 Vesistö- ja pohjavesialueet, joiden ekosysteemiin organisaation vedenkäytöllä on merkittäviä vaikutuksia

3.3 Veden kierrätys ja uudelleenkäyttö sekä muut toimenpiteet veden käytön tehostamiseksi

- Raportoidaan mm. jäte- ja jäähdytysvedet sekä muu vastaava käytetty vesi

4. Maankäyttö ja luonnon monimuotoisuus

4.1 Organisaation omistamien, vuokraamien tai muutoin tuotannollisessa toiminnassaan hallinnoimien maa-alueiden kokonaismäärä

4.2 Luonnon monimuotoisuuden kannalta rikkailla alueilla sijaitsevien organisaation omistamien, vuokraamien tai muutoin hallinnoimien maa-alueiden sijainti ja koko

- Lisätietoja luonnon monimuotoisuudesta löytyy kansallisista laeista (mm. luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilaki) sekä EY -lainsäädännöstä (lintu- ja luontodirektiivit)

4.3 Organisaation toimintojen vaikutukset suojeluilla ja luonnon monimuotoisuuden kannalta herkillä alueilla tai niiden läheisyydessä

- Lisätietoja luonnon monimuotoisuudesta löytyy kansallisista laeista (mm. luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilaki) sekä EY -lainsäädännöstä (lintu- ja luontodirektiivit)

4.4 Organisaation tavoitteet, ohjelmat ja päämäärät suojella lajeja sekä kunnostaa luonnonympäristöjä

- Maakohtaista tietoa uhanalaisista lajeista löytyy IUCN:n laatimasta lajilistasta ("Red List")²

Toimijakohtaisia erityisnäkökulmia alkutuotannossa

- Maaperän kasvukunto: satotaso, pellon kasvukunto, maaperän ravinne- ja raskasmetallipitoisuus
- Luonnon monimuotoisuus: ylläpitosuunnitelmat ja kartoitukset, viljelytoimenpiteet ja maisemanhoito

Toimijakohtaisia erityisnäkökulmia kaupassa

- Kiinteistökantaan liittyvät maankäytön näkökohdat: kiinteistöjen sijainti ja muunneltavuus

5. Päästöt, jätevedet ja jätteet

5.1 Kasvihuonekaasujen päästöt

- Raportoitavia kaasuja ovat CO₂, CH₄, N₂O, HFC:t, PFC:t ja SF₆, joista kustakin raportoidaan kokonaismäärät CO₂-ekvivalenttitonneina
- Raportoidaan sekä välittömät päästöt organisaation omistamista tai muutoin hallinnoimista toiminnoista että välilliset päästöt ostosähkön, -lämmön tai -höyryn valmistuksesta
- Ks. myös WRI:n ja WBCSD:n laatima Greenhouse Gas Protocol ³

5.2 Otsonikatoa aiheuttavien aineiden päästöt

- Raportoidaan CFC11-ekvivalentteina
- Raportoidaan otsonikatoa aiheuttavia aineiden käyttöä säätelevän Montrealin protokollan ⁴ mukaan; ks. protokollan liitteet A, B, C ja E

5.3 NO_x, SO_x ja muut merkittävät ilmapäästöt tyypeittäin

- Raportoidaan päästötyypit, joita säädellään lainsäädännöllä, lupaehdoilla sekä kansainvälisin ja kansallisin sopimuksin
- Ks. esimerkiksi paikalliset lait ja asetukset sekä Sofian, Helsingin ja Geneven sopimukset valtioiden rajat ylittävistä ilmapäästöistä ⁵

YMPÄRISTÖNÄKÖKOHTA

5. Päästöt, jätevedet ja jätteet

RAPORTOINTIMALLIN TUNNUSLUKU

- 5.4 Organisaation tuottaman kiinteän jätteen kokonaismäärä eriteltyinä jätējakeittain käsittelytavan mukaan**
- Jätteen käsittelytapoja ovat mm. kaatopaikkasijoitus, kompostointi, uudelleenkäyttö, kierrätys, poltto sekä jätteen hyödyntäminen täyttömaana
 - Jätteisiin ja eri jätējakeiden käsittelyyn liittyvää tietoa on kattavasti kansallisessa ja EY-jätelainsäädännössä
- 5.5 Tuotannosta syntyvien sivutuotteiden hyödyntäminen**
- Raportoidaan sivutuotteiden hyödyntämismenetelmät ja -määrät vuositasona
- 5.6 Merkittävät päästöt vesistöihin**
- Ks. myös GRI:n laskentaohje GRI Water Protocol ⁶
- 5.7 Vesistö päästöjen pienentämistä koskevat aloitteet**
- 5.8 Vesialueet sekä niihin liittyvät ekosysteemit, joihin organisaation jätevesipäästöt vaikuttavat**
- 5.9 Merkittävät kemikaali-, öljy- ja polttoainevuodot tai -päästöt**
- Raportoidaan vuotojen lukumäärä ja suuruus
 - Vuodon merkittävyys määräytyy sen laajuuden ja siitä aiheutuneiden ympäristövaikutusten mukaan
- 5.10 Organisaation tuottaman ongelmajätteen määrä**
- Raportoidaan Baselin ongelmajätteitä koskevan sopimuksen ⁷ liitteiden I, II, III ja IV mukaan

Toimijakohtaisia erityisnäkökulmia teollisuudessa ja kaupassa

- Tuotteiden pakkausmateriaalit: markkinoille toimitettujen pakkausten määrä materiaaleittain / tuotettu tn
- Uudelleenkäytettävien pakkausten hyödyntäminen: rullakot, häkit, lavat ja muovilaatikat
- Pakkausmateriaalin määrän vähentämistä koskevat aloitteet
- Rakennukset, kylmälaitteet ja kontit: kylmäaineiden tyyppi ja määrä (kg)

YMPÄRISTÖNÄKÖKOHTA

RAPORTOINTIMALLIN TUNNUSLUKU

6. Alihankkijat, tavarantoimittajat ja sopimustuottajat

6.1 Organisaation ympäristövaikutusten hallinnan kannalta olennaiset alihankkijoiden, tavarantoimittajien ja sopimustuottajien ympäristötoimenpiteet ja -käytännöt

- Yhteistyön ympäristökriteerit ja niiden noudattaminen: alihankkija-, sopimustuottaja- ja tavarantoimittaja-arvioinnit

6.2 Alihankkijoiden, tavarantoimittajien ja sopimustuottajien kanssa tehtävä ympäristöyhteistyö

- Ympäristöaiheiset kampanjat ja koulutus, yhteiset kehittämistoimet ja ympäristötyöhön kannustaminen

7. Tuotteet ja palvelut

7.1 Organisaation päätuotteiden ja -palveluiden merkittävimmät ympäristövaikutukset

- Vaikutukset kuvaillaan sanallisesti sekä raportoidaan myös määrällisesti, mikäli tämän katsotaan olevan tarpeen (esim. elinkaariarviointien tuloksiin perustuen)

7.2 Ympäristöasiat tuotepolitiikassa ja tuotekehityksessä

- Hävikin pienentämiseen tähtäävät toimenpiteet
- Ympäristömerkityt elintarvikkeet: mm. luomutuotteet (mm. Aurinko-merkki, Leppäkerttumerkki, Tähtämerkki ja Demeter-merkki) sekä Reilun kaupan tuotteet (Reilun kaupan merkki)*
- Ympäristömerkittyjen tuotteiden myynnin seuranta: vuosittainen myynti tonneina

7.3 Tuotteen alkuperä, tuoteturvallisuus ja tuotetiedon jäljitettävyys: tiedonhallinta arvoketjussa eteen- ja taaksepäin

- Tuotteiden jäljitettävyysjärjestelmät
- Ympäristöasioita koskevan tuotetiedon informointi kuluttajille

* Luomu – valvottua tuotantoa -merkki eli ns. Aurinko-merkki on Kasvituotannon tarkastuskeskuksen myöntämä merkki elintarvikkeille, joiden maatalousperäisistä raaka-aineista vähintään 95 % on luonnonmukaisesti tuotettua. Leppäkerttumerkki on Luomuliiton kotimaisille luomutuotteille myöntämä merkki. EU:n virallinen luomumerkki Tähtämerkki myönnetään elintarvikkeille, jonka maatalousperäisistä ainesosista vähintään 95 % on tuotettu EU:n alueella jonkin jäsenvaltion luomutuotannon kriteerit täyttäen. Demeter-merkki on Biodynaamisen yhdistyksen hallinnoima biodynaamisesti viljeltyjen tuotteiden tunnus. Reilun kaupan edistämisyhdistys myöntää Reilun kaupan merkin kehitysmaissa tuotetuille tuotteille, jotka täyttävät tietyt sosiaaliset ja ympäristövaatimukset.

YMPÄRISTÖNÄKÖKOHTA

RAPORTOINTIMALLIN TUNNUSLUKU

8. Määräysten mukaisuus

8.1 Ympäristömääräysten rikkomukset

- Kansainvälisten ja kansallisten ympäristösopimusten ja -lakien sekä muiden ympäristömääräysten rikkomukset ja sakot

8.2 Ympäristöasioihin liittyvät valitukset

- Sidosryhmiltä vastaanotetut organisaation ympäristövaikutuksiin kohdistuneet valitukset koskien mm. haju-, melu- ja pölyhaittoja

9. Kuljetukset

9.1 Organisaation logistisiin tarkoituksiin liittyvien kuljetusten merkittävät ympäristövaikutukset

- Tonnikilometrit/vuosi
- Täyttöaste ja kuljetetun tavaran määrä (m³ tai tn) suhteessa ajettuihin kilometreihin
- Paluukuljetusten hyödyntäminen (voidaan raportoida myös suhteessa kuljetuskapasiteettiin)
- Kuljetussopimusten ympäristökriteerit ja niiden noudattamisen seurantakäytännöt
- Kierrätettävien ja palautuvien kuljetusyksiköiden käyttö ja osuus kaikista käytössä olevista kuljetusyksiköistä
- Kylmälaitteiden energiatehokkuus
- Eläinkuljetukset: keskimääräiset kuljetusajat ja maksimiaikojen ylitykset (min)

10. Muut ympäristönäkökohdat

10.1 Ympäristöjohtaminen

- Käytössä oleva ympäristöjärjestelmä: ISO 14 001, EMAS tai oma, sertifioimaton järjestelmä
- Organisaatiolle määritellyn ympäristö- tai yhteiskuntavastuun politiikan esittely
- Kuvaus ympäristöorganisaatiosta ja -vastuualueista
- Kuvaus organisaatiolle merkittävistä ympäristönäkökohdista ja näiden painopistealueiden kehityksestä
- Henkilöstön koulutus: ympäristöasiat, HACCP, hyvät toimintatavat (henkilötyötuntia/vuosi)
- Ympäristötyöstä saadut tunnustuspalkinnot

10.2 Ympäristömenot menotyypeittäin

- Ympäristöinvestoinnit
- Toimintoihin liittyvät ympäristömenot (mm. henkilöstökulut, puhdistuslaitteistot, tutkimukset ja selvitykset, jätemaksut)
- Ympäristöverot ja lupamaksut

10.3 Ympäristöyhteistyö sidosryhmien kanssa

- Organisaation omat ympäristökampanjat ja -aloitteet
- Yhteistyö paikallisyhteisöjen sekä ympäristö- ja muiden kansalaisjärjestöjen kanssa: lahjoitukset ja toiminnan tukeminen
- Ympäristövastuullisia toimintatapoja koskevan tiedon jakaminen sidosryhmille
- Ympäristövastuuseen liittyvän asiakaspalautteen ja -tyytyväisyyden seuranta

1) **GRI:n laskentaohje energian kulutukselle:**

GRI on laatinut energian kulutukseen liittyvien ympäristönäkökohtien raportoinnin tueksi laskentaohjeen. Ks. www.globalreporting.org > Reporting Framework > Technical Protocols.

2) **IUCN:n lajilista:** The World Conservation Union (IUCN) on kansainvälinen järjestö, joka pyrkii mm. edistämään luonnon monimuotoisuuden suojelua sekä luonnonvarojen ekologisesti kestävää käyttöä. Järjestö julkaisee uhanalaisia lajeja käsittelevän punaisen listan, jossa luetellaan myös Suomessa uhanalaiset lajit. Ks. www.iucn.org ja www.redlist.org.

3) **WRI:n ja WBCSD:n laskentaohje kasvihuonekaasuille:**

WRI ja WBCSD ovat laatineet laskentaohjeen, jonka mukaan yritys voi mitata ja raportoida kasvihuonekaasupäästönsä. Ks. www.ghgprotocol.org.

4) **Montrealin protokolla:** Otsonikerrokselle haitalliseksi todettujen CFC-aineiden tuotantoa ja kulutusta säätelevä kansainvälinen sopimus, joka solmittiin 1980 -luvulla.

5) **Geneven sopimus:** Vuonna 1991 allekirjoitettu haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (Volatile Organic Compounds, VOC) päästöjen rajoittamista koskeva pöytäkirja.

Helsingin sopimus: Helsingissä 1980-luvulla allekirjoitettu rikkipäästöjen ja niiden rajojen ylittävien kulkeumien vähentämistä koskeva pöytäkirja.

Sofian sopimus: Typen oksidien päästöjen ja niiden maiden rajojen ylittävien kulkeumien rajoittamista koskeva, 1980-luvulla allekirjoitettu kansainvälinen pöytäkirja.

6) **GRI:n laskentaohje vedelle:** GRI on laatinut veteen liittyvien ympäristönäkökohtien raportoinnin tueksi laskentaohjeen. Ks. www.globalreporting.org > Reporting Framework > Technical Protocols.

7) **Baselin sopimus:** Vuonna 1989 solmitulla Baselin sopimuksella säädellään vaarallisten jätteiden valtioiden rajojen ylittävien siirtojen valvontaa. Sopimuksen tavoitteena on vähentää vaarallisten jätteiden tuotantoa sekä niiden siirtoja maasta toiseen.

Yllä olevan listan tiedonlähteet esitellään yksityiskohtaisemmin elintarviketalouden ympäristöraportoinnin www.sivustolla (www.laatuketju.fi).

Lopuksi

Ympäristövastuun tavoitteita määriteltäessä on otettava huomioon, että ympäristöasioihin suhtautuminen sekä niitä koskevan raportin julkaiseminen ovat yritykselle strateginen päätös. Vastuullisen yritystoiminnan etuja ei aina voi määrittellä yksiselitteisesti etukäteen, vaan ympäristötyön tuloksista raportoinnin vaikutus suorituskyvyn parantumiseen on yritys kohtaista. Ympäristöjohtamisen sekä raportointiprosessin tuloksiin vaikuttavat yritystoiminnan koko ja luonne sekä tietenkin myös organisaation käsitys ympäristövastuun merkityksestä toiminnan kehittämisessä.

Ympäristövastuun raportin sisällön laajuudesta, raportointitavasta ja muista ratkaisuihin riippumatta on muistettava, että raportointi on vain yksi osa tehokasta johtamisprosessia: siihen on koottu tavoitteellisen ja järjestelmällisen ympäristötyön tulokset. Raportointi ei sellaisenaan ole

itseisarvo, vaan työkalu ympäristötiedon seurantaan ja analysointia varten. Yrityksen kannattaa keskittyä raportoimaan niiden mallissa esitettyjen indikaattoreiden mukaan, jotka kuvaavat parhaiten yritystoiminnan merkittävimpiä ympäristövaikutuksia. Oikein valitut tunnusluvut tuottavat toiminnan kehittämisen, ympäristövastuun hallinnan sekä sidosryhmien tiedontarpeiden kannalta keskeistä tietoa.

Suomalaisen elintarvikeketjun lisäarvo syntyy vapaaehtoisesta ja ennakoivasta laatutyöstä, jonka toteuttamisessa ympäristövastuun näkökohtien seuraaminen sekä niistä raportoiminen ovat olennaisia tekijöitä. Tuloksellinen, pellolta pöytään ulottuva elintarviketalouden ympäristövastuun raportointi edellyttää yhteistyötä ketjussa. Raportointimalli kannustaa kaikkia elintarvikeketjun toimijoita osallistumaan ympäristötiedon keruuseen ja seurantaan.

Lähteet

Confederation of the Food and Drink Industries of the EU (CIAA) (2002). **Food and Drink: Industry as a partner for sustainable development.**

Department for Environment, Food and Rural Affairs and the Department of Trade and Industry with the Scottish Executive and the National Assembly for Wales (2001). **Environmental Reporting General Guidelines.**

Global Reporting Initiative (2002). **Sustainability Reporting Guidelines.**

Hänninen K & Innanen M (2002). Kirjallisuusselvitys nykyisin käytössä olevista ympäristömittareista, mittareiden tavoitteista ja raportointimalleista ja/tai -ohjeista – elintarvikesektorin näkökulmasta tarkasteltuna. Trans-Mond Environment Oy ja Turun kauppakorkeakoulu, Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Julkaisematon materiaali.

Niskala M ja Tarna K (2003). **Yhteiskuntavastuun raportointi.** Jyväskylä: KHT-Media.

Puolanne E, Wilenius M & Työryhmät (2002).

Elintarviketalouden reunaehdot vuoteen 2030 mennessä.

ETU 2030. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 9/2002.

Seppälä A, Voutilainen P, Mikkola M, Mäki-Tanila A, Risku-Norja H, Soini K, Vehmasto E & Yli-Viikari A (2002). **Ympäristö ja eettisyys elintarviketuotannossa – todentamisen ja tuotteistamisen haasteet.** Jokioinen: MTT:n selvityksiä 11, Ympäristö-sarja.

Suomen elintarviketalouden laatustrategia ja -tavoitteet. Hyväksytty elintarviketalouden laatustrategian yhteistyöryhmässä 19.3.2004. Julkaisematon materiaali.

Teollisuus ja Työnantajat (2000). **Yrityksen Yhteiskuntavastuu – työvälineitä itsearviointiin ja toiminnan kehittämiseen.**

World Business Council for Sustainable Development (2002). **Sustainable Development Reporting. Striking the Balance.**

Ympäristövastuun tunnuslukujen laadinnassa hyödynnetty lisämateriaali

CIAA:n (Confederation of the Food and Drink Industries of the EU) toimittama kestävä kehityksen tunnuslukukysely (2003). Julkaisematon materiaali.

Elintarviketalouden ympäristöraportointihankkeen ensimmäisessä osassa laaditut elintarvikeketjun ympäristöindikaattorit (2002). Julkaisematon materiaali.

Fédération de l'industrie alimentaire (Fevia) (2003). **Deuxième rapport environnemental de l'Industrie Alimentaire.**

Maa- ja metsätalousministeriön laatustrategiatyöhön asettaman ympäristöjärjestelmätyöryhmän laatimat elintarvikeketjun ympäristömittarit (2002). Julkaisematon materiaali.

Vainikainen A, toim. (2003). **Ohjekirja elintarviketalouden ympäristöraportointiin.** Julkaisematon versio.

Liitteet

Liite 1. Yleistä ympäristövastuun tunnusluvuista

Yrityksen ympäristösuorituskykyä voidaan kuvata absoluuttisilla ja suhteellisilla tunnusluvuilla, joita molempia tarvitaan luotettavan ja vertailukelpoisen tiedon tuottamiseksi. Absoluuttiset tunnusluvut kuvaavat organisaation toimintojen laajuutta sekä niistä aiheutuvaa kokonaisvaikutusta ympäristöön. Niiden avulla voidaan tarkastella esimerkiksi organisaation ympäristösuorituskykyä suhteessa ekosysteemitason vaikutuksiin ja ympäristön tilaan yleensä. Lisäksi sidosryhmät voivat halutessaan muodostaa raportissa esitettyjen absoluuttisten lukujen perusteella myös sellaisia suhdelukuja, joita yritys ei ole raportissaan ilmoittanut.

Toisaalta myös suhteelliset tunnusluvut ovat raportoinnissa olennaisia, sillä ne helpottavat ympäristötyön tuloksellisuuden arviointia toteutettujen toimenpiteiden tehokkuutta kuvaamalla. Lisäksi ne kuvaavat kehitystrendejä sekä yhdistävät ja suhteuttavat erityyppistä tietoa toisiinsa: esimerkiksi käytetyn materiaalin määrää voidaan tarkastella suhteessa tuotannon jätehuollon kustannuksiin. Suhdeluvut mahdollistavat myös vertailun erikokoisten organisaatioiden välil-

lä. Suhteellisen tiedon tulkinnan helpottamiseksi on kuitenkin suositeltavaa ilmoittaa myös ne absoluuttiset lähtötiedot, joista suhdeluvut on muodostettu.

Vaikka suorituskyvyn kuvaaminen perustuukin pääasiassa määrällisiin tunnusluvuin ilmaistavalle seurantatiedolle, organisaation toiminnan ja ympäristövastuun sanallinen kuvaus on myös osa raportointia. Kattavan yleiskuvan muodostamiseksi raporttiin voidaankin numeeristen mittareiden ohella sisällyttää toiminnasta kertovaa tietoa sanallisessa muodossa. Sanallisin kuvauksin voidaan havainnollistaa esimerkiksi ympäristötyön toimintaperiaatteita sekä niiden toteutumista käytännön toiminnassa. Laadullista tietoa sisältävät tunnusluvut soveltuvat erityisesti raportoinnin alkuvaiheessa oleville yrityksille, jotka ovat vasta suunnittelemassa tiedonkeruuta ja siihen sopivia järjestelmiä. Määrällistä seurantatietoa voidaan täydentää kertomalla ympäristötyön päätavoitteista sekä esittelemällä toimenpideohjelmia ja -suunnitelmia sekä niiden edistymistä.

Liite 2. Elintarviketalouden raportointimalli ja GRI:n ympäristötunnusluvut

Elintarviketalouden raportointimallia voidaan soveltaa yhdessä GRI:n raportointiohjeistuksen kanssa. Alla olevassa taulukossa esitellään elintarviketalouden raportointimallin ja GRI:n ympäristötunnuslukujen keskinäinen vastaavuus.

Taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun teemat ovat osittain päällekkäisiä, minkä vuoksi myös niitä mittaavat tunnusluvut liittyvät toisiinsa. Osa GRI:n raportointiohjeistuksessa esitellyistä taloudellisista ja sosiaalisista tunnusluvuista kuvaa myös toiminnan ympäristövastuullisuutta. Tällaisia *Sustainability Reporting Guidelines* -ohjeistuksessa kuvattuja indikaattoreita ovat mm. seuraavat:

- Taloudellista vastuuta kuvaavista GRI-tunnusluvuista indikaattori **EC10** käsittelee organisaation yleishyödyllisille yhteisöille raha- ja muiden lahjoitusten muodossa antamaa tukea. Yritys voi raportoida tämän tunnusluvun mukaan mm. ympäristöasioihin paneutuneille paikallisyhdistyksille, kansalaisjärjestöille sekä ympäristöhankkeille myöntämästään taloudellisesta tuesta ja muista avustuksista.

- Sosiaalisen vastuun GRI-indikaattoreihin sisältyy ympäristöaiheisia tuotevastuuta koskevia tunnuslukuja. Yritys voi raportoida esimerkiksi ympäristövastuuta osoittavat, käytössään olevat vapaaehtoiset koodit ja tuotemerkinnät (**PR6**) sekä vastaanottamansa ympäristöaiheet palloinnit ja tunnustukset (**SO4**). Tuotevastuun indikaattorikokeilussa käsitellään myös asiakkaiden terveyteen ja turvallisuuteen (**PR1**), asiakastyytyväisyyteen (**PR8**) sekä tuoteinformaatioon ja tuotemerkintöihin (**PR2**) liittyviä seikkoja, joita tarkastellaan myös ympäristönäkökulmasta.

Seuraavassa taulukossa (taulukko 2) kestävä kehityksen indikaattorit on jaettu GRI:n ohjeistuksessa taloudellisiin, ympäristö- ja sosiaalisiin tunnuslukuihin. Taloudellisten indikaattoreiden tunnuksena on **EC** (economic) ja ympäristöindikaattoreiden **EN** (environmental). Sosiaalisten tunnuslukujen tunnuksena on näkökohdasta riippuen **LA** (labour), **HR** (human rights), **SO** (society) tai **PR** (product responsibility).

Taulukko 2 • Elintarviketalouden raportointimallin tunnuslukujen vastaavuus GRI:n ohjeistuksen kanssa

YMPÄRISTÖNÄKÖKOHTA	RAPORTOINTIMALLIN TUNNUSLUKU	GRI-TUNNUS
1. Materiaalit ja muut tuotantopanokset	1.1 Materiaalien kokonaiskulutus (pois lukien vesi)	EN1
	1.2 Kestävän alkutuotannon edistämiseen liittyvät toimenpiteet tuotantopanosten hankinnassa	–
	Toimijakohtaisia erityisnäkökulmia alkutuotannossa	–
2. Energia	2.1 Välitön energian kulutus jaoteltuna primäärienergiälähteittäin	EN3
	2.2 Uusiutuvien energianlähteiden käyttöön ja energiatehokkuuden parantamiseen liittyvät aloitteet ja muut toimenpiteet	EN17
3. Vesi	3.1 Veden kokonaiskulutus	EN5
	3.2 Vesistö- ja pohjavesialueet, joiden ekosysteemiin organisaation vedenkäytöllä on merkittäviä vaikutuksia	EN20
	3.3 Veden kierrätys ja uudelleenkäyttö sekä muut toimenpiteet veden käytön tehostamiseksi	EN22
4. Maankäyttö ja luonnon monimuotoisuus	4.1 Organisaation omistamien, vuokraamien tai muutoin tuotannollisessa toiminnassa hallinnoimien maa-alueiden kokonaismäärä	EN23
	4.2 Luonnon monimuotoisuuden kannalta rikkailla alueilla sijaitsevien organisaation omistamien, vuokraamien tai muutoin hallinnoimien maa-alueiden sijainti ja koko	EN6
	4.3 Organisaation toimintojen vaikutukset suojelluilla ja luonnon monimuotoisuuden kannalta herkillä alueilla tai niiden läheisyydessä	EN25
	4.4 Organisaation tavoitteet, ohjelmat ja päämäärät suojella lajeja sekä kunnostaa luonnonympäristöjä	EN27
	Toimijakohtaisia erityisnäkökulmia alkutuotannossa ja kaupassa	–

YMPÄRISTÖNÄKÖKOHTA	RAPORTOINTIMALLIN TUNNUSLUKU	GRI-TUNNUS
5. Päästöt, jätevedet ja jätteet	5.1 Kasvihuonekaasujen päästöt	EN8
	5.2 Otsonikatoa aiheuttavien aineiden päästöt	EN9
	5.3 NO _x -, SO _x ja muut merkittävät ilmapäästöt tyypeittäin	EN10
	5.4 Organisaation tuottaman kiinteän jätteen kokonaismäärä eriteltynä jätejakeittain käsittelytavan mukaan	EN11
	5.5 Tuotannosta syntyvien sivutuotteiden hyödyntäminen	–
	5.6 Merkittävät päästöt vesistöihin	EN12
	5.7 Vesistö päästöjen pienentämistä koskevat aloitteet	–
	5.8 Vesialueet sekä niihin liittyvät ekosysteemit, joihin organisaation jätevesipäästöt vaikuttavat	EN32
	5.9 Merkittävät kemikaali-, öljy- ja polttoainevuodot tai -päästöt	EN13
	5.10 Organisaation tuottaman ongelmajätteen määrä	EN31
	Toimijakohtaisia erityisnäkökulmia teollisuudessa ja kaupassa	–
6. Alihankkijat, tavarantoimittajat ja sopimustuottajat	6.1 Organisaation ympäristövaikutusten hallinnan kannalta olennaiset alihankkijoiden, tavarantoimittajien ja sopimustuottajien ympäristötoimenpiteet ja -käytännöt	EN33
	6.2 Alihankkijoiden, tavarantoimittajien ja sopimustuottajien kanssa tehtävä ympäristöyhteistyö	EN33

YMPÄRISTÖNÄKÖKOHTA	RAPORTOINTIMALLIN TUNNUSLUKU	GRI-TUNNUS
7. Tuotteet ja palvelut	7.1 Organisaation päätuotteiden ja -palveluiden merkittävimmät ympäristövaikutukset	EN14
	7.2 Ympäristöasiat tuotepolitiikassa ja tuotekehityksessä	PR2 ja PR6
	7.3 Tuotteen alkuperä, tuoteturvallisuus ja tuotetiedon jäljitettävyys: tiedonhallinta arvoketjussa eteen- ja taaksepäin	PR1 ja PR2
8. Määräystenmukaisuus	8.1 Ympäristömääräysten rikkomukset	EN16
	8.2 Ympäristöasioihin liittyvät valitukset	–
9. Kuljetukset	9.1 Organisaation logistisiin tarkoituksiin liittyvien kuljetusten merkittävät ympäristövaikutukset	EN34
10. Muut ympäristönäkökulmat	10.1 Ympäristöjohtaminen	Sisältyy pääosin ohjeistuksen osaan C: Report Content • Organisaatiolle myönnetyt ympäristöpalkinnot ja muut tunnustukset
	10.2 Ympäristömenot menotyypeittäin	S04
	10.3 Ympäristöyhteistyö	Sisältyy pääosin ohjeistuksen osaan C: Report Content • Paikallisyhteisöjen, kansalaisjärjestöjen ja muu ympäristöaloitteiden taloudellinen tukeminen • Asiakaspalautteen seuranta
		EC10 PR8

Liite 3. Raportointihankkeeseen osallistuneet

Vuonna 2002 ProAgria MKL:n projektissa mukana olleet pilottirytykset ja yhteyshenkilöt

- Ympäristöasiantuntija Heli Aulio, Valio Oy
- Kehitysjohtaja Juhani Hvitfelt, Lännen Tehtaat Oyj Apetit
- Agronomi, maanviljelijä Timo Jaakkola
- Projektipäällikkö Jukka Keinänen, Suomen Spar Oyj
- Myymäläpäällikkö Heikki Kuisma, K-Supermarket Seilori
- Kehitysjohtaja Jouko Kuisma, Kesko Oyj
- Laatujohtaja Maarit Kyyrö, Saarioinen Oy
- Ympäristösuunnittelija Marja Lindholm, Fazer Leipomot Oy
- Viestintäpäällikkö Seija Luomanperä, Kemira Agro (nyk. Kemira Grow-How Oy)
- Johtaja Soili Ylisuutari, Suomen Sokeri Oy

Kesällä 2003 käsikirjaa varten haastatellut

- Asiamies Benny Hasenson, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto
- Johtaja Seppo Heiskanen, Elintarviketeollisuusliitto ry
- Kehitysjohtaja Juhani Hvitfelt, Lännen Tehtaat Oyj Apetit
- Ympäristöpäällikkö Juhani Ilmola, SOK-yhtymä
- Laatujohtaja Maarit Kyyrö, Saarioinen Oy
- Asiamies Ilkka Nieminen, Päivittäistavara kauppa ry
- Laatuapäällikkö Jussi Nikula, Vaasan & Vaasan Oy
- Asiamies Maija Peltola, Elintarviketeollisuusliitto ry
- Kehityspäällikkö Kaisa Tolonen, ProAgria Maaseutukeskusten Liitto
- Johtaja Soili Ylisuutari, Suomen Sokeri Oy

Lisäksi käsikirjaa ovat kommentoineet sekä Elintarviketeollisuusliiton ympäristötoimikunnan että maa- ja metsätalousministeriön käynnistämän laatustrategiatyön alaisen ympäristöjärjestelmätyöryhmän jäsenet.

www.laatuketju.fi

Elintarviketeollisuusliitto ry

PL 115 (Pasilankatu 2)
00241 Helsinki

Puh. (09) 148 871
Faksi (09) 1488 7201

info@etl.fi
www.etl.fi